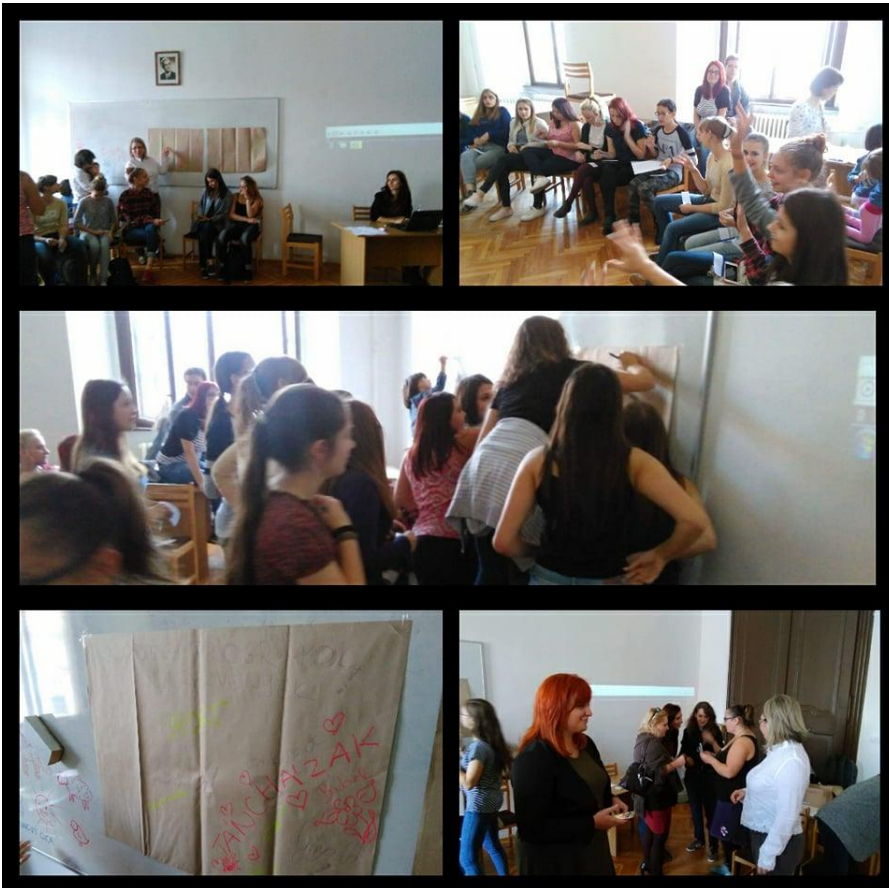

Közösségi aktivitás - társadalmi részvétel kutatások tükrében

Dr. Simándi Szilvia
tanszékvezető főiskolai docens
Eszterházy Károly Egyetem
Andragógiai és Közművelődési Tanszék

„ A közösség értéktartalommal bíró fogalom, s számunkra ez a minőség emberek közös és szabadon meghatározott tartalmú cselekvése önmaguk boldogulása,érvényesítése, helyzetük javítása érdekében, mely közvetve a közjót is gyarapítja”

(Varga és Vercseg 1998, 49)

8 kulcskompetencia - LLL (témaválasztás indoklása)

- Anyanyelven folytatott kommunikáció
- Idegen nyelveken folytatott kommunikáció
- Matematikai kompetenciák és alapvető kompetenciák a természet- és műszaki tudományok terén
- Digitális kompetencia
- A tanulás elsajátítása a tanuláshoz
- **Szociális és állampolgári kompetencia**

Az egyén hatékonyan és építő módon vegyen részt a társadalmi és szakmai életben.
Összefügg az egyéni és társadalmi jóléttel.

- **Kezdeményezőkézség és a vállalkozói kompetencia**

Kreativitás, az innováció és a kockázatvállalás, valamint annak képessége, hogy az egyén célkitűzései érdekében terveket készít és visz véghez. Az egyén megérti munkája környezetét és képes arra, hogy megragadja a kínálgzó a lehetőségeket.

- **Kulturális tudatosság és kifejezőkézség**

az elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése a különböző művészeti ágakban (a zenében, az irodalomban és a képzőművészetben).

(Az Európai Parlament és a Tanács 2006/962/EK ajánlása – 2006. december 18. – az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról [Hivatalos Lap L 394., 2006.12.30.])

A közösségfejlesztés szakmaspecifikus
alapelvei:

Közösség

és

Részvétel

Közösség

értelmezési lehetőségei (elméleti kutatások)

- „A közösség-fogalomnak óriási irodalma van, ami nem is csoda, hiszen egy olyan tág fogalomról van szó, amelyik szorosan érintkezik a társadalmi alakzatok: a csoport, a társulás, a társadalmi rendszer alapfogalmaival.” (Vercseg 2006) ; közösség és csoport nem szinonimák
- Hely (place), lokalitás – a közösség földrajzi vonatkozása, *lokalitás*, szomszédság.
- Érdeklődés szerinti/választott közösségek (interest/elective)
a nem lokalitás alapú, a helybeliségen kívüli szempontok tartják össze ezeket: identitás, vallás, hivatás, foglalkozás, etnikai hovatartozás stb.
- Szellemi, lelki közösség (communion) - gyengébb formájában egy adott helyhez, csoporthoz vagy elképzeléshez való kötődés („közösségi szellem”), erősebb formájában valamilyen mély találkozást jelöl, nem csak más emberekkel, hanem pl. istennel és a teremtéssel.
- közvetlen közösség/ eszmei közösség.

(Arapovics 2016; Vercseg 1998; Willmott 1986; Lee és Newby 1983; Crow és Allen 1994)

Közösség: lokalitás és funkcionalitás

- A közösségfejlesztés lényege a lokalitásban, a helyi, településszintű vagy regionális cselekvésben és fejlesztésben ragadható meg
- **Szocializáció** – értékek, normák, hagyományok, népszokások stb.
- **Gazdasági boldogulás** – munkalehetőség, erőforrás, adottság stb.
- **Társadalmi részvétel** – részvétel a helyi közösség életében, fórum, szavazás, önkéntesség stb.
- **Társadalmi kontroll** – értékek, normák betartása stb.
- **A kölcsönös támogatás** – szívességbank, jótékonysági akciók stb.

(Warren 1957; Vercseg Ilona és Varga A. Tamás 1998)

Közbizalom2015 (Péterfi 2016)

- 10 éve folyamatosan végeznek közösségfejlesztő műhelyek (A Civil Kollégium Alapítvány, a Közösségfejlesztők Egyesülete, a SZÖVETSÉG a Közösségi Részvétel Fejlesztéséért nevű szervezet és sok regionális és megyei szervezet összefogásával)
- országos felmérés a hazai közintézményekkel kapcsolatos bizalmi viszonyok alakulásáról
- nyolcféle intézményi típus*: „Mennyire bízik meg...? kérdést
- négyfokozatú válaszlehetőség
- nagyjából azonos kérdéssor = összehasonlíthatók legyenek az egyes adatsorok
- nem reprezentatív, szűrőpróba szerűen, az ország különböző városaiban és falvaiban, közel ötöde a kérdőíveknek online módon
- A válaszok alapján az elmúlt évekhez hasonlóan a bizalmi listát most is a civil-nonprofit szervezetek vezetik: *idősebb korosztályban, magasabb végzettségűek körében*
- erőteljesebbé és határozottabbá vált az irántuk való bizalom a 2015-ös az évben.

*a rendőrségben, az igazságszolgáltatásban, a civil-nonprofit szervezetekben , a politikusokban , a parlamentben , az önkormányzatokban , az egyházakban, a közigazgatási intézményekben

Közbizalom 2015 kutatás : Mi segíthetné elő, hogy részt vegyen közösségi kezdeményezésben, tevékenységben? (Péterfi 2016)
 yö. önkéntesség

%	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ha barát, vagy családtag is részt venne velem	30,9	41,4	40,1	40,8	44,1	37,6
Ha több információt kapnék a lehetőségekről	32,8	39,8	39,3	39,2	41,8	45,3
Ha tudnám, hogy javára válik a pályámnak	31,0	39,0	40,3	36,0	40,8	34,6
Ha valaki megkérne, hogy vegyek részt	32,1	35,1	36,6	40,3	39,9	39,4
Ha valaki, akinek már van tapasztalata, segítene	21,5	26,7	27,3	28,8	30,8	27,5
Ha itthonról is megtehetném	15,9	24,3	23,5	24,1	28,1	22,1

Nem formális tanulási környezet – civil szervezetek

- Egy 2008-ban, delfi vizsgálattal végzett kutatás (Arapovics 2009, 2011) szakértők bevonásával: milyen alapértékeket tanulhatunk meg egy civil szervezetben
- A delfi módszer a heterogén civil szektorban megjelenő sokféle, egymásnak sokszor ellentmondó nézőpont szembesítésére, döntések előkészítésére alkalmas kvalitatív vizsgálati módszer.
- A vizsgálatban a résztvevők félanonimitása: a vizsgálatban való részvétel ismert, de melyik vélemény kihez tartozott azt nem jelölték (50 fő)

A szervezetekben a civil aktivitás, a társadalmi részvétel során elsajátíthatunk (a rangsorolás sorrendjében):

1.	Együttműködés	7.	felelősségérzet,
2.	civil társadalmi élet ismerete	8.	tanulási képesség
3.	kommunikációs készségek	9.	konfliktuskezelés
4.	közösségi élmény	10.	önismeret
5.	érdekek kezelése,	11.	cselekvési technikák
6.	problémák kezelése	12.	önkéntes munka hasznossága

Ifjú korosztály megszólítása:

Ifjúság 2016 kutatás

- Szabadidő: otthonukban és barátaiknál (15-29 évesek)
- Meghatározó szerepet kapnak a „képernyős” (tévé, számítógép, laptop) tevékenységek.
- 2012-ben 23%
- 2016-ban 25 %
kötődött/kapcsolódott valamilyen módon szervezethez.
- *Az átlaghoz képest magasabb kötődés:*
  - a vidéki
  - magas iskolai végzettségű,
  - jó státusú szülők magasan iskolázott gyermekeinél
  - a jelenleg is főiskolára, egyetemre járóknál.

Szabadidős elfoglaltság hétköznap és hétvégén 2016 N2016=2000

• tévét néz	77%	72%
• internetezik, számítógépezik	70%	70%
• csetel, facebook-ozik	57%	56%
• zenét hallgat	54%	53%
• a barátaival lóg, beszélget stb.	59%	48%
• olvas	34%	33%
• sportol	27%	26%
• semmi különöset	24%	23%

Ifjúság 2016 kutatás

Az alábbiakban különböző szervezeteket, közösségeket, csoportokat sorolunk fel.

Kérjük, mondja meg, ha az elmúlt egy év során kapcsolódott-e Ön ... ?

N2016=2000; az igen válaszok százalékos megoszlása az összes válaszadó körében

- **sportklub vagy sportegyesület** **11%**
- **diák vagy hallgatói szervezet** **9%**
- **bármilyen lazább közösség, mozgalom, csoport** **5%**
- **kulturális, hagyományőrző, művészeti csoport** **5%**
- **környezetvédelmi, természetvédelmi, állatvédő szervezet** **4%**
- **jótékonyssággal foglalkozó szervezet** **3%**
- **szakmai, tudományos egyesület, szervezet** **2%**
- **egyházi szervezet, vallási közösség** **2%**
- **szociális, lelki problémákkal foglalkozó szervezet** **2%**
- **határon túli vagy határontúliakkal foglalkozó szervezet** **1%**
- **közéleti kérdésekkel foglalkozó egyéb szervezet** **1%**
- **helyi, lokális ügyekkel foglalkozó szervezet** **1%**
- **emberjogi vagy békemozgalom, szervezet** **1%**

Egyetemes értékek az egyetemen kutatás

- 1750 közép-magyarországi régióban tanuló hallgató körében
- 43% férfi, 57% nő
- 2010/11 tanév
- elsőéves egyetemista és főiskolás körében (18-20 év között)
- kérdőíves felmérés keretében
- a fiatalok demokráciával kapcsolatos ismereteit és attitűdjeit.

Kutatási kérdések:

- Mennyire aktívak az egyetemista, főiskolás fiatalok?
- Milyen civil együttműködésekben vesznek részt?

(Kálmán Teréz (szerk) (2011)

Az elsőéves egyetemista, főiskolás fiatalok közösségformáló tevékenységeikben

„Mi igaz rád?

A kérdőívben nyolc kategória

- szabadidőhöz kapcsolódó tevékenység (szakkör, sport, énekkar, tánc);
- diákönkormányzat;
- párt ifjúsági szervezete;
- egyesületi tevékenység, önkéntesség;
- karitatív akció (ruhagyűjtés, véradás);
- internetes közösségi oldal;
- blog szerkesztése;
- más.

Válaszlehetőségek:

- vettem már részt benne;
- állandó megbízatásom van, rendszeresen részt veszek;
- nem vettem még részt benne;
- nem vettem még részt, de szeretnék;
- nem érdekel.

A kutatás eredménye

- Mi igaz rád? az 1750 fő válaszadó közül átlagosan a legtöbben a következőket jelölték meg:
- elsősorban a szabadidőhöz kapcsolódó énekkar, tánc, sport közösségekben **vesznek részt**, (52%)
- diákönkormányzatban nem vettek még részt. (39%)
- párt ifjúsági szervezete iránt *nem érdeklődnek* (50%)
- egyesületi tevékenységben, önkéntességben nem vettek még részt (31%)
- karitatív akcióban, ruhagyűjtésben, véradásban **vettek már részt** (44%)
- internetes közösségi oldalon **vettek már részt**, (45%)
- azonban Blog szerkesztése *nem érdeklődnek*. (35%)

Babos Zs. 2011, Kálmán T. (szerk) (2011)

- Agrár – bölcsészet – orvos – és sport tudomány terület kimagaslott az egyesületi tevékenység/önkéntességben már részt vett válaszadók számát tekintve.
- Feltételezés: aki egyesületi tevékenységben, önkéntességben részt vesz, annak a személynek nagyobb a bizalma a civil társadalomban.
- Nincs számottevő eltérés a civil társadalomban való bizalom tekintetében azok között, akik részt vettek már egyesületi tevékenységben, önkéntességben és azok között, akik nem vettek még részt ilyen jellegű tevékenységben

(Babos Zs. 2011)

Közösségi aktivitás – művelődő közösségek

- A kulturális közösségfejlesztés: a közösségeket **kulturális aktivitás** révén hozzuk össze

Például:

- a helyi ünnepi kultúra megőrzése vagy új hagyományok teremtése.
- a naptári ünnepek, a jeles napok, fesztiválok, közösségi események aktivizáló megvalósítása,
- a helyi hagyományok feltárása
- a helyi szokásokra, család- vagy mesterségtörténetekre épülő tematikus események, programok
- a helyismereti kiállítások megszervezése
- a művelődő közösségek (pl.: film- és könyvklubok, szakkörök, múzeumbaráti körök, amatőr tánc - és színjátszó csoportok, kórusok, tanulókörök, egyesületek, népfőiskolák) megszervezése

(Arapovics 2016)

2015 Közösségi művelődés tanár szak 2017 Közösségszervezés alapszak

- A közösségfejlesztés alapjai
- Közösségi művelődés
- A közösségfejlesztés módszerei
- Közösségi kommunikáció
- A közösségfejlesztés elmélete és története I., II.
- A közösségfejlesztés gyakorlata – a beavatkozás

Eger-Közösség-Együttműködés
Szakmai nap- Közösségi művelődés tanár szak

2017.02.23. 10:00-14:00 ÓRA
ESZTERHÁZY KÁROLY EGYETEM LICEUM 112. TEREM

10:00 - Megnyitó
Dr. Porjás István mb. dékán, Pedagógiai Kar

10:10 - Köszöntő
Dr. Simándi Szilvia mb. tanszékvezető főiskolai docens Neveléstudományi Intézet- Andragógiai és Köznevelési Tanszék

10:20 - Együttműködési lehetőségek a nonprofit, civil szektorban
Bata Boglárka, Kárpátok Alapítvány

10:35 - Az önkéntesség munkaerő-piaci előnyei
Rótt Erika, Heves Megyei Kormányhivatal

10:50 - A városban található önkéntes programok és lehetőségek
Vad Anna, IFI Pont, Virág Eszter, Új Nemzedék Közösségi Tér

11:15 Önkéntes munka e. tanegység az egyetemen
Dr. Czivék Andrea és Dr. Fazekas Ida, Pedagógusképző Központ

Szünet

11:45 - Civil szervezetek - közösségi programok:
Papp Ildikó, Berava-völgyi Egyesület, Havasi Norbert, Kaplárkői Egyesület, Krámos Dániel, Terragóra/Ugar Egyesület, Csillag Tamás, Egri Vitézi Iskola

12:30 Az Egri Vitézi Iskola interaktív bemutatója

Kötetlen beszélgetés a civil szervezetek és intézmények képviselőivel

TOTO - ÉRTEKES NYEREMÉNYEK A KITÖLTŐK KÖZÖTT
MINDEN ÉRDEKLŐDŐT SZÍVESEN LÁTUNK!

Govinda corner HÖK

Felhasznált publikációk

- Arapovics Mária (2016): A közösségfejlesztés alapfogalmai és a kulturális közösségfejlesztés paradigmái. Kulturális Szemle.
- Arapovics Mária (2013): A közösség tanulása, a tanulók közössége és a közösségfejlesztők fejlesztése. Parola.
- Babos Zsuzsánna (2011): "FIATALOK AKTIVITÁSA KÖZÖSSÉGFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉGEKBEN,, In: Kálmán Teréz (szerk) (2011): Egyetemes értékek az egyetemen. Kutatási jelentés. Budapest, ELTE. Az Élethosszig Tartó Művelődésért Alapítvány.
- Kálmán Teréz (szerk) (2011): Egyetemes értékek az egyetemen. Kutatási jelentés. Budapest, ELTE. Az Élethosszig Tartó Művelődésért Alapítvány.
- Péterfi Ferenc (2016): Közbizalom 2015.
- Székely Levente, Szabó Andrea (szerk) (2017): Ifjúság 2016. Budapest, Új Nemzedék.
- Varga A. Tamás - Vercseg Ilona (1998): Közösségfejlesztés. Budapest, Magyar Művelődési Intézet.
- Vercseg Ilona (2006): Közösség és részvétel. Parola. 4. sz. 12-13. p.